

Sarunās top nākotnes modeļi

Septiņu novadu vadītāji regulāri tiekas, lai priestu, kādu veidot nākamo Cēsu novadu. Izveidotas nozaru darba grupas, kurās speciālisti diskutē, vērtē un meklē labākos pārvaldības variantus.

Par nākotni savā starpā diskutē izglītības, kultūras un bibliotēku darbinieki, muzejnieki, attīstības plānošanas, tūrisma, sporta, informācijas tehnoloģiju, komunikācijas, jaunatnes lietu speciālisti, dzimtsarakstu nodaļa, pašvaldības policiju un sociālie darbinieki. Protams, sarunas notiek tiešsaistē, un, kā atzīst gan novadu vadītāji, gan speciālisti, tās nevar būt tik produktīvas, kā tiekoties klātienē. Katra nozare līdz janvārim piedāvās novadu vadītājiem savu redzējumu, kāda varētu būt nozares pārvaldības struktūra.

“Analizējam situāciju katrā novadā, pamazām iezīmējam administratīvā struktūra, kā arī tiek domāts par nākamajiem investīciju projektiem. Nozaru speciālisti dos savu skatījumu, tad būs aprēķins, cik šāds modelis, pāreja uz to izmaksā, cik jāiegulda, lai struktūra darbotos. Politiski būs jāvienojas par iespējamo labāko risinājumu,” par sarunām saka Cēsu novada vadītājs Jānis Rozenbergs, uzsverot, ka tās ir konstruktīvas, visi ieinteresēti nonākt pie labākā rezultāta.

“Pēdējā tikšanās reizē novadu vadītāji diskutējām par lietvedības programmām. Septiņu novadu pašvaldībās izmanto trīs dažādas. Ikdienas darbā svarīgi saprast, kuru izvēlēties, kā arī cik izmaksās informācijas apvienošana, darbinieku apmācība. Domājot par tālāko, nākamnedēļ katrā pašvaldībā iesniegs priekšlikumus energoefektivitātes projektiem, kas būtu jāīsteno. Nākamgad jau varētu izstrādāt tehnisko projektu. Vērtējam saimniecisku jautājumu risināšanu, kā tos organizēt,” stāsta J.Rozenbergs.

Vērtējot, analizējot top pārvaldības modeļi. Novadu vadītāji vienojušies, ka nākamā, 2021., gada budžetu katrā pašvaldība izstrādā un apstiprina visam gadam. No 2022.gada, kad būs skaidra un apstiprināta administratīvā struktūra, taps jaunā Cēsu novada budžets. “Tagadējie novadi jeb to administratīvās struktūras pusgadu varēs strādāt patstāvīgi. Kā tas būs, diskutējam, sarunās redzēsim, par ko varam vienoties. Jaunā dome apstiprinās administrāciju nolikumu. Svarīgi pārmaiņu laikā saglabāt pakalpojumu nepārtrauktību un pieejamību, lai neradītu nevajadzīgu spriedzi iedzīvotājiem un pašvaldību darbiniekiem,” saka J.Rozenbergs un atgādina, ka pašvaldību pārziņā ir daudz jomu. Katrā novadā izveidota savas pārvaldības struktūra, kāda funkcija ir svarīgāka par citu, ko nosaka situācija.

“Ir plāns, ka līdz marta sāk-

kumam nozaru speciālisti ir izstrādājuši un piedāvā savu pārvaldības modeli. Tad pašvaldību vadītāji to apspriedīs, lai aprīlī, maijā jau būtu skaidrs, kāda ir jaunā Cēsu novada pārvaldības struktūra,” stāsta J.Rozenbergs.

Amatas novada domes priekšsēdētāja Elita Eglīte atzīst, ka sarunas par jaunā novada veidošanu norit aktīvi. “Katrā diskusijā, sarunās svarīgākais ir, kādu mērķi gribam sasniegt. Diskutējot, uzklausat viedokļus, nedrīkst pazaudēt galveno,” uzskata E.Eglīte un uzsver, ka būtiskākie ir izglītības un komunālie jautājumi.

E.Eglīte atzīst, ka, domājot, lai iedzīvotāji nākotnē saņemtu kvalitatīvus pakalpojumus, jau tagad ir skaidras vairākas problēmas. “Pašvaldībās automašīnas iegādātas pēc iepriekšējās reformas - 2010. līdz 2012.gadam. Tās savu laiku nokalpojušas. Skolēnu autobusi pa lauku grants ceļiem nobraukuši ap 400 tūkstoš kilometru. Vai varam runāt par apkalpes teritoriju paplašināšanu, par to, ka cilvēkiem tiks nodrošināta iespēja aizbraukt uz pašvaldības administrāciju, ka komunālie dienesti apkalpos plašāku teritoriju? Ar ko brauksim? Kā nodrošināsim pieejamus pakalpojumus un sniegsim tos kvalitatīvāk,” vienu jau šībrīža problēmu, kas kļūst aizvien aktuālāka, ieskicē Amatas novada vadītāja. Viņa atgādina, ka ne pašreizējo novadu pašvaldības, ne jaunā pašvaldība nevarēs par budžeta līdzekļiem atjaunot autoparku. “Vai ņemsim kredītu? Pēc iepriekšējās reformas pašvaldības saņēma mērķdotāciju, tā saucamo apvienošanās naudu, ko varēja ieguldīt. Tagad par valsts dotāciju vispār netiek runāts,” viedokli pauž E.Eglīte un piebilst, par to jārunā ar valdību.

Priekuļu novada domes priekšsēdētāja Elīna Stapulone vērtē, ka pašvaldību vadītāju un speciālistu sarunas par nākamo Cēsu novadu ir pārdomātas un nesteidzīgas. “Gribētos, lai viss notiek ātrāk, bet varbūt nevajag, jo svarīgākais ir sasniegt optimālo rezultātu. Jaunā novada administratīvās struktūras aprīses vēl ir ļoti neskaidras,” saka novada vadītāja un piebilst, ka arī darba grupas strādā nesteidzīgi, nosvērti. Dažas pirmoreiz tiksies tikai nākamnedēļ. E.Stapulone atzīst, ka speciālistu tikšanās un diskusijas ir ļoti svarīgas, jo viņi vislabāk pārziņā savu nozari, tās vajadzības, iespējas un arī katram ir savs priekšstats, kā varētu strādāt lielā novadā.

“Ir vērtīgi, ka, analizējot kādu pašvaldības funkciju, katrs tās izpildes problēmas ieraugām savā novadā. Bieži vien ikdienā tam pietrūkst gan laika, gan arī esam pieraduši pie tā, kā ir. Kopā ar kolēģiem, domājot par jauno novadu, māmāties vērtēt plašāk, iezīmējam problēmas, kurām jārod risinājums, lai tikai tad varētu risināt citus jautājumus. Pašvaldības ir dažādas, arī to pārvaldība, un katrai savs modelis šķiet labākais. Mums kopīgi jāatrod tas pats labākais,” viedokli pauž E.Stapulone. □

Tūrisma robežu nav

Trešdien jau otro reizi tiešsaistē tikās septiņu novadu tūrisma speciālisti. Darba grupas vadītāja ir pašvaldības aģentūras “Cēsu Kultūras un Tūrisma centrs” vadītāja Andra Magone.

Viņa uzsver, ka novadu tūrisma speciālisti cits citu pazīst, ir gadiem izveidojušies sadarbība, īstenoti kopīgi projekti. “Mēs jau daudzus gadus strādājam kopā, cits citu atbalstām. Vienīgi ir jautājums – cik lielas pilnvaras, risinot tūrisma jautājumus, ir dotas speciālistiem. Vai darbiniekam ir pilnvarojums diskutēt un pārstāvēt pašvaldības viedokli vai tikai uzklaustīt citus,” stāsta A.Magone.

Par tūrisma kā uzņēmējdarbības nozari katrā pašvaldībā ir savs redzējums un atbalsts. Tāpat arī tūrisma pārvaldībai pašvaldības administratīvajā struktūrā. “Tā, piemēram, Līgatnes novadā ir pašvaldības aģentūra “Līgatnes Kultūras un tūrisma centrs”, kur apvienojas kultūra un tūrisms. Darbojas informācijas centrs (TIC) Līgatnē un TIC, kas apkalpo Līgatnes dabas takas. Amatas novada pašvaldībā ir nodaļa, kuras pārziņā ir arī sabiedriskās attiecības, tūrisms un Āraišu muzejparks. Citās speciālistiem tūrisms ir atbildība starp citiem darba pienākumiem.

Nenoliedzami, tūrisms ir uzņēmējdarbība. Tūrisma likumā minēta pašvaldību atbildība, un tas ir atbalsts uzņēmējdarbībai, jo pašvaldība veido vidi. “Diskutējām par dabas takām. Pašvaldība tās iekārtojusi, ja uzņēmējs piedāvā, piemēram, pastaigas gida pavadībā, viņš izmanto sakārtoto infrastruktūru. Ieguvējs ir ne tikai viņš, nodokļos tiek saņemts pašvaldības ieguldītāis,” skaidro A.Magone.

Tūrisma speciālisti, analizējot nozares jautājumu risināšanu novados, domājot par nākotni, arī vērtē, kāda pieredze un prakse veidojas kaimiņvalstīs. Informācijas centri vairs nav galvenie un vienīgie tūrisma informācijas izplatītāji, to dara uzņēmēji. Tiek veidotas digitālas kartes, dažādi interneta rīki, bet aizvien mazāk ar informācijas sniegšanu nodarbojas klātienē. A.Magone pastāsta, ka arī Latvijā ir dažādas pieredzes. Piemēram, ir pašvaldības, kur TIC sniedz tikai informāciju, bet neizstrādā stratēģijas, neraksta un īsteno projektus. Cēsīs sen tā nav.

“Ir būtiski saprast, kurām tūrisma pārraudzības funkcijām vajadzētu palikt pašvaldībām, kādas jau tagad nodot uzņēmējiem, tā palīdzot ne tikai attīstīties viņiem, bet tūrisma kopumam. Uzņēmēji arī aizvien vairāk

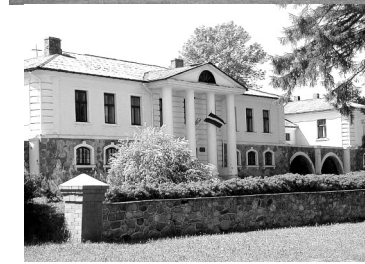
sadarbojas, viņiem ir attīstības mērķi,” saka A.Magone un piebilst, ka tas, ka patlaban situācija pasaulē daudz ko nobremzējusi, nenozīmē, ka netiek domāts par nākotni. Nereti pašvaldības, labu gribot, cenšas salikt kopā uzņēmēju piedāvājumus, kas dzīvē nemaz nesader. Uzņēmēji paši cits citu atradīs, ja uzticēsies cits citam un viņiem būs kas kopīgs.

Diskutējot par tūrisma attīstību, speciālisti vienojās, ka nākamajā reizē sarunā iesaistīs un uzklaustīs uzņēmējus. Viņu viedoklis ir redzējums par pašvaldības lomu tūrisma attīstībā ir ļoti svarīgs. Šo jomu nevar izlemēt tikai pašvaldības speciālisti.

“Tūrisms pastāv ciešā sadarbībā ar citām nozarēm. Ir svarīgi, kāda veidosies pārvaldības struktūra kultūras iestādēm, tad var vērtēt, kur kopējā administratīvajā struktūrā ir tūrisms. To nevar izlemēt speciālisti. Noteikti mums būs tikšanās ar kultūras nozares speciālistiem, bez sadarbības ar viņiem nevar uzzīmēt pilnu ainu,” viedokli pauž A.Magone.

Jaunais Cēsu novads būs liels un patiesi bagāts, dažāds, katrs tūrists atradīs ko interesantu. “Esam vienojušies, ka jaunajā novadā tūrisma centrs būs Cēsīs. Svarīgi pārmaiņās nepazaudēt katrā novada īpašo, vietējos speciālistus, kuri vislabāk zina sava novada potenciālu un vajadzības. Tas būs nopietns darbs, kā tūrisma iekļaut pārvaldības modelī un finanšu rāmī,” uzsver A.Magone.

Speciālisti sarunā vairākkārt uzsvera, ka tūrisma robežu nav. Tās radot, paši sevi ierobežojam. Līdz šim daudz ko ierobežojusi likumdošana, savu reizi arī speciālistu vai pašvaldību nevēlēšanās

FAKTI

TŪRISMS PAŠVALDĪBĀS

- Cēsu novadā – pašvaldības aģentūra “Cēsu Kultūras un Tūrisma centrs” (trīs tūrisma speciālisti), darbojas Tūrisma informācijas centrs (TIC)
- Līgatnes novadā – pašvaldības aģentūra “Līgatnes Kultūras un tūrisma centrs” (pieci speciālisti, divi no tiem Līgatnes dabas takās), darbojas Tūrisma informācijas centrs pilsētā un dabas takās
- Amatas novadā – Tūrisma attīstības un sabiedrisko attiecību nodaļa, speciālistiem atbildība par tūrisma vienu no pienākumiem
- Priekuļu novadā – Klientu apkalpošanas centra darbinieks, kurā pienākumus arī tūrisma jautājumi, nav TIC
- Jaunpiebalgas novadā – tūrisma speciālists uz pusslodzi, nav TIC
- Pārgaujas novadā – tūrisma speciālists, kuram arī citi pienākumi, nav TIC
- Vecpiebalgas novadā – viens speciālists, kurš apkalpo arī TIC

sadarboties. Bieži pieminēts piemērs ir par Ērgļu klinčim, kas atrodas Priekuļu novadā. Visi, kuri uz tām dodas, brauc caur Cēsīm. Cēsniekiem šķiet pašsaprotami, ka vajadzētu uzlikt norādes zīmi. Kaimiņu novadam tas nav aktuāli. Izskanēja arī, ka Jaunpiebalgai, kurai tūrisma ir liels potenciāls, iespējams, izdevīgāk būtu sadarboties ar tuvākām kaimiņu pilsētām, jo Cēsīs tālu.

“Diskusijās vērtējam, izzinām situācijas un veidojam mērķi, ko gribam sasniegt,” uzsver A.Magone.

Pārgaujas novada pašvaldības tūrisma speciāliste Rudīte Vasile vērtē, ka kolēģu sarunas ir konstruktīvas. “Andra kā vadītāja ieklausās katrā kolēģa viedoklī, tas ir ļoti svarīgi, jo tikai kopā varam apzināt to, kas mums ir. Tūrisms meklē atšķirīgo, un to var atrast katrā novadā,” pārdomās dalās R.Vasile un piebilst, ka, veidojot jauno pārvaldības struktūru, vis-sarežģītāk būs pašvaldībās, kur tūrisms ir kopā ar citām nozarēm. R.Vasile arī uzsver, ka viņai līdztekus atbildībai par tūrisma ir arī citi pienākumi, bet tie nav ikdienas. “Tūrisma speciālistam darba nekad netrūkst. Top attīstības vīzija Lielstraupes pilij, kas ir viens no populārākajiem galamērķiem. Saprotams, ka tā jāizstrādā kopā ar kaimiņiem,” bilst R.Vasile. □

UZZIŅAI

■ **Tūrisma informācijas centrs** — biedrība, valsts vai pašvaldības institūcija, pašvaldības vai vairāku pašvaldību izveidota institūcija, kas sniedz informāciju par tūrisma objektiem, pakalpojumiem un palīdzību tūrisma pakalpojumu izmantošanā.

■ **Tūrisma informācijas punkts**

— biedrība, pašvaldības institūcija, pašvaldības vai vairāku pašvaldību izveidota institūcija, kas sniedz informāciju par tūrisma objektiem un pakalpojumiem attiecīgajā administratīvajā teritorijā un palīdzību tūrisma pakalpojumu izmantošanā.

■ **Tūrisma informācijas stends** — informācijas iekārta vai

stends, kas satur informāciju par tūrisma objektiem un pakalpojumiem.

Lappusi sagatavoja
SARMĪTE FELDMANE

Projektu finansē
Mediju atbalsta fonds
no Latvijas valsts
budžeta līdzekļiem

MAF
Mediju atbalsta fonds